

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápáry, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Égész evre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónap . . . 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

A politikai helyzet.

Fejérváry Bécsbe megy.

Budapest, nov. 10. Fejérváry Géza báró miniszterelnök ma délután öt órakor Bécsbe utazik a spanyol király tiszteletére rendezendő ünnepek alkalmából. A miniszterelnökkel együtt Bécsbe megy Lányi Bertalan igazságügyi miniszter is. A kormányhoz közelálló körökben azt hiszik, hogy fontos kérdések kerülnek eldöntésre a királynál.

Ezzel szemben Fejérváry Géza báró a haladópartban úgy nyilatkozott, hogy bécsi utazásának *semmilyen politikai háttere nincsen.*

A kormány lemondása.

Budapest, nov. 10. A szabadelvű párt körében tegnap este beszélgetés közben foglalkoztak a *kormány lemondásának eshetőségével.* A miniszterelnök egy bizalmas barátja úgy nyilatkozott, hogy ha a kormány belátja, hogy *törvényesen nem kormányozhat,* beadja lemondását.

A képviselőház feloszlatása.

Budapest, nov. 10. A bécsi *Zeit* mai számában foglalkozik azokkal a hírekkel, hogy a Fejérváry-kormány a képviselőházat *decemberben vagy januárban feloszlatja.* A kormány ezt a híresztelést

„A TENGERPART” TÁRCZÁJA.

A pókok.

— A *Tengerpart* eredeti tárczája. —

Írta: *Palásthy Marcell.*

Ezekről a pókokról mit sem tud a Hermann Ottó könyve. Pedig érdekesebbek a többi halászvőnél s rokonszenvesebbek és sajnálatraméltók az ő különös mivoltukban.

Ot ülnek hosszú szürke, ólmos téli délutánokon a kávéház ablakfülkéjében és szövik lehetetlen álmokból, soha meg nem érő tervek arannyal írottas himes meseszálaiból a hálót, melyben — magukat fogják meg, önmaguk vergődnek és vigasztalan a ragyogó hálót szövő szegény pókok sorsa.

Hárman voltak ők, a pókok, akikben a lelket immár csak a Józsi főpinczér habos kávéi tartották.

Józsi volt az utolsó meczenás, aki zsörtölődés nélkül szállította a habos kávékat és a gondviselés önzetlenségével felejtette el, hogy mikor van elseje, amelyre a számla kifizetése ígérődött és hasonlatosképpen elfelejtette, hogy hányan voltak a kifizetetlen kávék a kódos multban.

Es meczenáskodott egyébként is. A pókok ugyanis, a csillogó öngyilkos hálót szövő pók-

alaptalannak jelenti ki. Uj választásokról leghamarább ha *hat hónap múlva lehet szó.*

Királyi biztosok kinevezése.

Budapest, nov. 10. Egy ujságíró kérdést intézett *Kristóffy József* belügyminiszterhez a *királyi biztosok kinevezéséről* szóló hírek dolgában.

Kristóffy egész indignációval tiltakozott e híresztelés ellen és így szólt:

— *Ha Magyarországon királyi biztosokat fognak kinevezni, ezt már nem én fogom csinálni.*

Uj főispánok.

Budapest, nov. 10. A hivatalos lap mai száma közlése *Sárközy Aurél* komárommegyei főispánnak ez állásától való fölmentését a Szent István-rend kiskeresztjének adományozása mellett, továbbá *Kubinyi Géza* földbirtokos kinevezését Komárom vármegye főispánjává, *Csáky László* gróf eddigi ugocsa-i főispán kinevezését Szepes vármegye főispánjává és *Perényi Péter* báró kinevezését Ugocsa vármegye főispánjává.

Főispán-fogdosás.

Budapest, nov. 10. A kormány folytatja a főispánok keresését. Hír szerint most *Lenk Gyula* királyi táblai bíróval folynak tárgyalások, akit Jász-Nagykun-Szolnok vármegye főispánjává akarnak kinevezni.

kok művészeltek voltak és Józsi, a főpinczér biztatta a lírai költőt, hogy adja ki a verseit, ő gyűjtöt előfizetőt. A pénzeket át is adta, de a könyv nem jelent meg, mert éppen csak ez az őt előfizető volt.

Aztán megkérte Józsi, a főpinczér a másik pókot, a festőt, hogy fesse le a kis fiát, csak így persze, arckép után, mert meg akarja vele lepni az anyjukot.

Es azóta, oh már régóta készül ez a kép és így lehet, a Józsi-pár aranylakodalmára el is készül.

A harmadik póknál nem rendelt semmit. Ő volt a társaságban a rezignáció és köhögött, a ragyogó terveit elvegyitette a panaszszal, hogy az igaz boldogság csak a családi életben van és hogy egy tiszta asszony megválthatná, ujjíateremthetné.

Az ő szomorúsága volt a három pók hálójában a fekete fonál, amit ő is, a többiek is érdekesnek és stilszerűnek tartottak. Ő tőle hát nem rendelt semmit Józsi, hanem legalább meglepte egy-egy üveg sirolinnal és mikor hazafelé indult, gondosan begombolta a kabátját, mintha az anyja lett volna.

De a sirolin és a kabátbegombolások mit sem változtattak a dolgok folyásán. A pókok egy nap ketten maradtak.

A harmadik, a szomorú, a köhögős pók a kórházba került és a Józsi érdeklődésére melankólikusan mondta a festő pók:

A baranyai határozat.

Pécs, nov. 10. A baranyamegyei szabadelvű párt tegnapi gyűlésén elfogadott határozatában kimondja, hogy a *Fejérváry-kormányt a kibontakozásra irányuló munkájában támogatja* és felkéri az országos szabadelvű pártot, hogy a kormány programja ellen legutóbb hozott *elutasító határozatát változtassa meg* és keressen módokat arra nézve, hogy a hatvanhetes alapon álló magyar honpolgárok a *kormányt támogathassák.*

(Baranya vármegyének tudvalevőleg a miniszterelnök fia, *Fejérváry Imre* báró a főispánja. — A szerk.)

Kossuth Ferencz születésnapja.

Budapest, nov. 10. *Kossuth* Ferencz, akinek jövő csütörtökön, e hó 16-án lesz a születésnapja, a függetlenségi párt ez alkalomból nagy ovációban fogja részesíteni. *Kossuth* Ferencz 1841-ben született, tehát most tölti be hatvanegyedik évét.

Nagy botrány a budapesti egyetemen.

Láng Lajos rektort insultálták.

Budapest, nov. 10. Ismeretes, hogy mikor az egyetemi hallgatók lengyelországi utjokról hazatértek, a szocialista egyetemi hallgatók *Vágó Béla* vezetésével kimentek a pályaudvarra, hogy az érke-

— Most már megtalálta a szegény a tiszta nőt, aki megváltja. A türelem, az emberszeretet, a lemondás fehér szárnyu madara hajlik lábzan égő feje fölé: az ápoló nővér.

— És milyen boldog szegény barátunk, — folytatta az író pók. — Az első szép harmonikus, megtisztító érzése az életének a — halála. Mily tiszta ott minden, mily fehér, mily meleg és az apácza hűvös, tiszta kezének biztató simogatása alatt halálbafogyni, örökre elaludni mily édes lesz neki.

Józsi a hangerlijébe megtörülte a szemét és azután zsörtölődött egész délután, mint aki gyűlöli ezt a czudar világot, amely elhagyja kallódni az ő nagy pókjait, az édes fiait.

A két pók pedig, hogy egyedül maradt az ablakfülkéjében, egyideig szólanul bámult a szürke füstbe.

Azután elülről kezdték a csillogó háló szövegét:

— Ez nem mehet így tovább, — kezdte a festő. — Az első pénzből, amit a véletlen országútján találok, vásznat veszek és némi festéket. Szépie kell és okker: ez kifogyott. És megfestem a század leghatalmasabb képét. Tudod, a *Szibéria határán* -t., Ólmos tehérszürke halálszinbe mártott lesz a levegője s a határfánál a száműzöttek falkája, a kozákok. A lelke fog megfagyni annak, aki látja. Az összes mázolólegények epeömlést kap-

zöket inzultálják, de aztán megelégedtek *Apponyi* Albert gróf inzultálásával.

Éz az eset az egyetemi polgárság körében nagy felháborodást keltett s ma délelőtt *Melha* Armand vezetésével az egyetemi ifjuság egy küldöttsége fölkereste *Láng* Lajos rektort, a szocialista egyetemi hallgatók megrendszabályozását kérve.

Láng Lajos rektor rideg szavakkal megtagadta az ifjuság kérését és kijelentette, hogy *vizsgálatot fog indítani Melha Armand és a küldöttség tagjai ellen csendszavarás miatt.*

Az ifjuság ugyanis hazafias dalok éneklése közben vonult föl az egyetemre.

Melha Armand igazolni igyekezett az ifjuság eljárását, de a rektor durván rákiáltott:

— Ne beszéljen többet! Menjen ki, mert különben kidobatom!

Az ifjuság elképedt e brutális hangra és zugolódva kivonult a teremből. Nem távoztak azonban el az egyetemről, hanem künn várakozó társaikkal együtt csoportosan a lépcsőházban foglaltak állást.

Láng Lajos tartva a fiatalság felháborodásától, *magára zárta az ajtót és lovasrendőrségért telefonált.*

Néhány perc múlva nagy csapat lovasrendőrség jelent meg az egyetem előtt, de nem akadt semmi dolguk, mert az ifjuság csendesen viselkedett.

Láng Lajos az ifjuság nyugodt viselkedését látva, végre is kiment szobájából és hazafelé indult.

A fiatalság sorfala között kellett elhaladnia s az ifjuság körében előbb halk zugás támadt, majd szidalmak hangzottak fel. Egyszerre csak teljes erővel kitört a felháborodás. Fenyegető öklök emelkedtek s a körülállók megragadták a rektort és formálisan letaszították a lépcsőn, miközben hangos szidalmakat kiabáltak feléje.

Láng Lajosnak valósággal menekülnie kellett.

Az ifjuság a rektor távozása után nyugodtan elvonult és elhatározta, hogy az egyetemi tanács elé viszi a dolgot.

nak majd az irigységtől. Ilyen kép nem volt még. De lesz . . . de lesz . . .

A szeme csillogott és a keze reszketett a teremtés vágyától s a másik pók áhíattal, kipiruló arccal hallgatta.

Csak nagysokára szólalt meg:

— Es én megírom a Krisztus Tragédiáját. Az emberek örjöngeni fognak. A színpad károsított embereit lesöpöröm a deszkákról. Shakespeare óta . . . Hisz ismered . . . Óh, micsoda dicsőség lesz az. A szívem vérét írom bele. Tudod, ott az első képen a Gecsemán-kerti jelenet . . . Holnap, már holnap hozzákezek.

Es az egyik pók ezüstmenyegzős fűszeres párokat fest.

A másik — díjnak a statisztikai hivatalban.

A hálóból, a gyilkos, csillogó, hazug hálóból nincs menekülés.

Csak egy uton, arrafelé, amerre a harmadik már elment, amikor megváltotta őt a tiszta nő: a halál.

Ezekről a pókokról mit sem tud a Hermann Ottó könyve. Pedig de sokan vergődnek a meddő álmok színes, iratos, hazug hálójában.

De mennyien!

Kitüntetés.

Budapest, nov. 10. A hivatalos lap mai számának jelentése szerint a király *Klein* Ödön miniszterelnökségi osztálytanácsosnak a sajtóirodánál kifejtett buzgó és hű szolgálatai elismerésül a harmadosztályú vaskorona-rendet adományozta.

Az osztrák vasutasok sztrájkja.

Bécs, nov. 10. A vasutasok passzív rezisztenciája mind szélesebb körre terjed. Jelenleg 20.000-re becsülik a sztrájkolók számát. A Déli vasut bécsi alkalmazottjai is csatlakoztak a mozgalomhoz. Ma ugyanezt fogják tenni az Államvasutak és az Északnyugoti vasut alkalmazottjai. Eddig Bécsnek élelmiszerekkel való ellátása nincs akadályozva. A város legalább négy hétre el van látva szénrel. Tejet Magyarországból hoznak, valamint húst is. Ellenben nagy fennakadás van a Csehországból jövő áruk forgalmában.

Budweis, nov. 10. Az államvasutak pilseni igazgatója hat tisztviselőt küldött ide az obstrukciós vasutasok működésének ellenőrzésére. *Dusek* gépészt felfüggesztették a szolgálattól, mert egy tehervonat elfoglalta a személyvonat számára fönntartott vágányt. Ez az első büntetés, mely az obstrukciók egyikét éri.

Jeles előljáróság.

Titel, nov. 10. Tündéres csajkáskezületi községben *Bulya* György jegyzőt hivatali visszaélés és sikkasztás miatt a községi bíróval együtt letartóztatták.

Az oroszországi forrongás.

Kronstadt lángban áll.

Szent-Pétervár, nov. 10. Kronstadt-ból jelentik, hogy ott a múlt éjjel valóságos harc folyt a tömeg és a katonaság között. *A gyalogság sortűzet adott a népre s a golyószórók is akcióba léptek. A város lángban áll; a lakosság menekül. A telefon-összeköttetés Szent-Pétervárral megszakadt.*

Zsidók üldözése.

Lemberg, nov. 10. Odesszából jelentik, hogy több ott lakó osztrák és magyar zsidó is súlyosan megsebesült és kirabolták őket. *A Csasz közli kievi jelentés alapján, hogy ott a zsidók házaikat és üzleteit teljesen kirabolták. Az ismert milliomos, Brotsky gyönyörű palotáját megrohanta a dühös néptömeg és nagy károkat okozott. Brotsky fiát meggyilkolták. A család többi tagjait elfogta a rendőrség, mert fegyverrel védekeztek a tömeg ellen.*

KÜLÖNFÉLE.

— **Érdekes felolvasás.** A helybeli természettudományi egyesület kedden este 7 órakor a Ciotta-utcai városi fiúiskola dísztermében érdekes estélyt rendez, melyen *Kankovszky* Ferencz miniszteri osztálytanácsos fog felolvasást tartani *„Körutazás Karinthián és Tirolon át”* címmel. Felolvasását vetített képekkel fogja kísélni.

— **Hajók forgalma.** Ma érkezett kikötönkbe a *Polluce* Lloyd-gőzös Bonából 2300 tonna foszfáttal és a *Kirkfield* angol gőzös Kalkuttából 7000 bál juttával.

— **Földrengés.** A helybeli haditechnikai akadémiák sismográfiai készüléke az elmúlt szerdán este három lökészerű földrengést jelzett hullámos mozdulattal. A lökések 11 óra 9 perczkor, 11 óra 12 perczkor és 11 óra 15 perczkor történtek.

— **Andorfi szintársulatának nyári működése.** A pozsonyi magyar szini évad .narczius hó 31-én ér véget s ekkor *Andorfi* Péter szintársulata Fiuméba jön. Itt áprilisban és májusban fog a szintársulatjátítani, a nyári hónapokra pedig Kaposvárra pályázott *Andorfi*. Pályázatát a napokban küldötte meg Kaposvár polgármesterének.

— **Veszedelemes utazás.** Pólából írják: Nem mindennapi esetet beszél el *Stefanics*, a *Babenberg* hadihajó kormányosa, aki néhány nap előtt a *Cirkvenice* parti gőzösön heves sirokkó mellett Fiuméből Chersón keresztül Pólába utazott.

A gőzös, a Magyar-horvát tengerhajózási társaságnak egy kis hajója, amely utasok és csomagok szállítására van berendezve, friss délkeleti szél mellett indult el a fumei kikötőből s a meneterv értelmében Chersó felé kellett haladnia. A Quarnerón, amelynek vize a sirokkó miatt erősen háborgott, szél ellen haladt a hajó. Féltelmes erővel törtek a fedélzet felé a hullámok. A hajó nehezen mozdult és ismételen hullámok csaptak a belsejébe, a kazán körül meg már nőni kezdett a víz. Az utasokat nagy aggodalom fogta el. Néhányan levetkőztek és mentőövet vettek magukra. Ket kapuczinus-atyát, akik a hajón utaztak, körülvettek az asszonyok és könyörögtek nekik, hogy a közeledő utolsó óra alkalmából adjon nekik fölloldozást. A kapitány pedig a következő furcsa módon vigasztalta az utasokat:

— Egyszer ugyanis meg kell halni!

A mentőcsónakokat a viharzó tenger miatt nem lehetett vízrebocsátani. A matrózok a csomagokat kezdték a tengerbe dobálni, hogy könnyebbé tegyék a hajót. A betóduló víz a fedélzeten levő ládákat és hordókat körülmosta és néhány hordóból kiömlött a petroleum, úgy hogy a hajó tűzveszedelembe is került. A kapitány nem tudott mit tenni és a helyzet perczről-perczre válságosabb lett. *Stefanics* és egy másik kormányos, aki szintén a hajón utazott, segítségére voltak a kapitánynak e kétértelmű helyzetben. Miután a rakomány nagy részét beledobták a tengerbe, megkönnyebbedett a hajó, szerencsére megnyihült a szél is, úgy hogy lassan bár, de valahogy mégis eljutottak Chersóba. Itt az utasok nagy része partra szállt. A hajó azután tovább ment Pólába, ahol a tengerészeti hatóság vizsgálat alá vette a megsérült hajót.

— Megszökött német tengerészek.

A német konzul tegnap délután jelentést tett a rendőrségnek, hogy az itt horgonyzó német iskolahajó három tengerésze, névszerint *Apring* Ottó, 22 éves, *Leber* Adolf, 28 éves és *Siebold* János, 25 éves, megszökött a hajóról és kérte esetleges elfogatásukat. A szökött tengerészek németül és angolul beszélnek, a kezükön tetoválás van.

— **Uj olasz bélyegek.** A milánói *Domenica del Corriere* hű másolatokat közöl az új olasz bélyegekről, amiket a kormány legközelebb már forgalomba hoz. Az új bélyegeket *Francesco Micchetti* híres olasz festő tervezte, ami által azt akarták elérni, hogy Olaszország művészete a bélyegeken is kifejezésre jusson. Az eddigi bélyegek közül csupán a kisebb értékűek voltak némileg eredetiek, míg a többin, pl. már a 10 centesimi értékű bélyegen csupán a király sablonos képe látható. Az új bélyegek teljesen eredeti felfogásuak lesznek. Így a 10 centesimi értékű bélyegen a királynak mellképe van félig en face, csaknem plenair-kép, mert a háttérben a hófedte havasok merednek az égbe. A 15 centesimi értékű bélyegen a királynak teljesen en face mellképe látható, amely egy tengeri tájképből tűnik elő. A 25 centesimi értékű bélyegeken a háttérben fecskék láthatók, amint a világ minden tája felé szétröppennek, jelképezvén az olasz kivándorlást. Az egyírás bélyegen a király képe profilban lát-

ható, a háttérben a Morianna-kastély, a királyi család ősi fészke és az uralkodó-család czimere. Még eredetibbek az 1, 2, 5 és 20 centesimi értékű bélyegek. Így az 5 centesimi értékű bélyeg Olaszország térképét tünteti fel összevissza kuszált kígyócsoportozattal, ami a milánói lap szerint az ország egyes részeinek gazdasági összefüggését akarja jelképezni. *Es a kis térkép azonban Olaszországba kebelezi be az osztrák tengerpartot és Dalmáciát is,* ami az irredenta-mozgalomnak kedvez és konfliktusra adhat majd okot. Az 1 centesimi értékű bélyegen Volta neve áll csillagok között, a 2 centesimi értékű bélyeg pedig Marconinak van szentelve, amennyiben egy táviró-oszlopot ábrázol s arról egy elmetszett drót csüng le, így akarva jelképezni a drótnélküli távirót. A gyarmatok számára külön bélyeg készült, két ökör egy ekét huz s a barázdákból egy csomó holló száll fel.

— **Ismeretlen öngyilkos.** Tegnap délen a *Dall'Asia* dr. tulajdonát képező Carolina-villa kertjében egy ismeretlen nőt találtak a földön, önkivületi állapotban. A telefonon értesített mentők a kórházba szállították az asszonyt, ahol az orvosok konstatálták, hogy megmérgezte magát. A leggondosabb ápolás ellenére két óra múlva meghalt. Kiletét nem sikerült megállapítani. Harmincz évesnek látszik s azt hiszik, hogy Castua környékéről való. A rendőrség a holttestet lefényképezte.

— **Letartóztatott kivándorló.** Megírtuk lapunk tegnapi számában, hogy a rendőrség a laibachi törvényszék megkeresésére letartóztatta tegnap délelőtt *Zore* Rudolf aisingi illetőségű 27 éves kereskedőt, akit csalással vádolnak. *Zore* Északamerikába szándékozott kivándorolni s már meg is váltotta az utijegyet. Eppen a *Slavonia* gőzösre akart felszállani, mikor elfogták. A rendőrségnél azt vallotta, hogy bukás terheli a lelkét, de nem család. 1240 korona készpénzt, egy ezüst órát, két gyűrűt, egy koffert és különböző fehérneműt és ruhát találtak nála. A rendőrség börtönében marad, míg a laibachi törvényszék intézkedik felőle.

— **Nem szereti a világosságot.** Tegnap este nyolcz óra tájban az altermei illetőségű, tizenhét éves *Kodssa* József itt állapotban azzal szórakozott, hogy a *Vicolo del Pomerion* és a *Via degli Operain* sorra járta a gázlámpákat és egy magával hurczolt létra segítségével elotlogatta azokat. A világosságnak illuminált állapotban levő esküdt ellenségét buzgó fáradozásában egy rendőr zavarta meg, aki bekísérte az ipsét a rendőrségre, ahol rövidesen kétnapi fogságot sóztak rá, amelyet most ül le — sötétben.

— **Jellel ellátott halak.** A helgolandi biológiai intézet ez év őszén nagy mennyiségű jellel ellátott tengeri halat bocsátott az Északi- és Keleti-tengerbe. E célra alumínium-gyűrűket vagy pedig kemény gummigombokat használtak, amelyeket a halakra erősítettek. Legközelebb tőkehalakat fognak ugyanígy megjelyezve a tengerbe eresztetni. Egy-egy ilyen kifogott halért az intézet 3 korona díjat ad; persze, tudatni kell, hogy hol fogták a halat és mikor. A kifogott halakat aztán a fejlődés szempontjából meg fogják vizsgálni.

— **Tengerészeti kifejezések eredete.** Egy német folyóirat kutatásokat eszközölt a tengerészeti kifejezések eredetére vonatkozólag. Kutatásainak eredménye a következő: *Flotta* a latin flotta, vagy még inkább egy középkori latin igéből, flovitare = ide-oda uszkálni. származott. A XVI. és XVII. században még a spanyol *armada* szót használták. Az *admirális* szó arab eredetű s az amir = emir szóból származott és később átment a francia és spanyol nyelvbe, ahonnan hozzánk jutott. A *kapitány* szintén a latin nyelvből származik. Caput — capitan(e)us egyenlő a német Kapitän, melyből a magyar kapitány lett. A yacht, korvett, fregatta, brig, valamint bárka szók legtöbbje ó-német és román eredetű. A brig a brigantinetól (= hajó), ez pedig Brigantium, most Batenzos spanyol kikötőtől vette nevét.

— **Fratelli Deisinger** kávé- és teakereskedők tisztelettel értesítik vevőiket, hogy üzleti helyiségeiket a *Via del Molo 9. szám* alatt levő földszinti raktárba helyezték át és kéri, hogy őket bizalmukkal ezentul is kitüntetni sziveskedjenek.

KIVÁNDORLÁSI ÜGYEK.

— **A kivándorlás.** A ki- és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint az anyaországból szeptemberben 6212 egyén vándorolt ki utlevéllel és 336 egyén utlevél nélkül. A kivándoroltak összes száma tehát 6548-ra rugott, akik között 3441 tizenkét éven felüli férfi, 2233 tizenkét éven felüli nő, 874 tizenkét éven aluli gyermek volt. Az utazás végcélja szerint részletezve 5157-en Amerikába, 734-en — tulnyomóan a Királyhágóntuli vármegyéből — Romániába, 350-en, legkivált Baranya, Krassó-Szörény vármegyéből Németországba, s végül 336-an más országokba mentek. A tengerentúlra kivándoroltak közül 3041-nek utlevele szült *Fiuméra*, 1812-e pedig más kikötőkre, *tényleg azonban Fiumén át csak 1949-en távoztak.* Utlevél nélkül 310-en vándoroltak ki. Az összes kivándoroltaknak 32.7 százaléka, azaz 2143 egyén volt magyar anyanyelvű, 100-nál több magyar vándorolt ki: Zemplén (156), Veszprém (157), Abauj-Torna (150), Szabolcs (131), Csik (120) és Szatmár (110) vármegyéből és Budapestről (261). A nemzetiségeket is tekintetbe véve, legnagyobb volt a kivándorlók száma Zemplén vármegyében (524) s csupán 2 egyén vándorolt ki Komárom és Csongrád vármegyéből. A magyar anyaország területére visszavándorolt 1297 egyén és pedig 1097 Amerikából, 123 Romániából, 70 Németországból és 7 más országokból. A visszavándoroltak 30.9 százaléka, vagyis 401 volt magyar anyanyelvű. A társországokból utlevéllel kivándorolt 1509 s utlevél nélkül 255, összesen 1764 egyén, közülük 1388-an Amerikába. Ez utóbbiak közül 217-nek utlevele szült *Fiuméra* s *tényleg 82-en* mentek *Fiumén* keresztül. A magyar anyanyelvű kivándoroltak száma 58 volt (34 Pozsega vármegyéből) s a legtöbb kivándorlót (620-at) Zágráb vármegye, a legkevesebbet (27-et) pedig — a városi törvényhatóságokat nem tekintve — Verőcze vármegye szolgáltatta. A visszavándoroltak száma 320-ra rugott, kik közül 133-an jöttek Amerikából. Végül a szerb-román határszéli személyforgalomról közölt adatok szerint szeptemberben a magyar-román és magyar-szerb határon 94.094 egyén lépett át s a kilépők száma 724-el haladta meg a belépők számát. E forgalom legnagyobb része természetesen vasuton bonyolódott le s legnagyobb volt Predeal (22.629) és Zimony (25.828) állomásokon. Honosság szerint az átkeltek közt legtöbb volt a magyar (53.650) s ezután a román (15.938).

KÖZGAZDASÁG.

— **A közszállítások és a hazai ipar.** A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége ma terjesztette fel a közszállításokról és közmunkákról készített törvényjavaslatát és e javaslat megokolását a kereskedelemügyi minisztériumhoz és felterjesztésében annak az óhajának ad kifejezést, hogy a magyar gyáripar jogos kívánságaiból — az egész hazai gazdasági élet javára — mielőbb valóság vájon. A törvényjavaslat egyidejűleg fölterjesztette a szövetség értékes anyaggyűjteményét is, mely négy vaskos nyomtatott füzetet tesz ki. A tizenkét szakaszból álló törvényjavaslat első szakasza a közszállítás fogalmát írja körül s kiterjeszti ezt a tágabb értelemben vett állami törvényhatósági és községi közszállításokra és közmunkákra is. Kiterjeszti e fogalmat a szorosabb értelemben ide nem tartozó közszállításokra és közmunkákra, mint pl. a magánkézben levő gáz vagy villamos világítási vállalatok, városi vasutak, szubvencionált kórházak, iskolák, árvizmentesítő, belvizszabályozó, öntöző és lecsapoló társulatok, stb.

stb. szállításaira és munkáira. A második szakasz iparpolitikánk legfontosabb elvét önti törvénybe: a közmunkák csak magyar honosági vállalkozónak adhatók ki és csak magyar termelés lehet közszállítás tárgya. Igen fontos a törvénynek az a rendelkezése, mely kizárja, hogy a megállapított munkálatok vagy szállítások mennyisége egyoldalulag nagyobbítható vagy csökkenthető legyen; csak 1 százalékos latitude-öt enged meg, ha erre a körülményre a pályázat a pályázókat figyelmezteti. A szükségletek beszerzése nyilvános pályázat alapján tartott nyilvános versenytárgyaláson történhetik. A kivételeket ez alól a törvény taxative sorolja fel. A tizedik szakasz szerint a törvény által követett ellenőrzést a kereskedelmi minisztérium kebelében szervezendő közszállítási hivatal gyakorolja, melynek ellenőrzési joga a termelőkre, a szállítókra, valamint a munkaadó hatóságokra egyaránt kiterjed. A közszállítási hivatal vezeti a közszállítási katasztert is, mely a közszállításokat és közmunkákat nyilvántartja.

+ **Adriatische Bank (Triest)** cég alatt *Vukovics* György engedélyt kapott az osztrák kormánytól arra, hogy Triesztben bankrésztvénytársaságot létesíthessen. Az új bank a napokban megkezdte működését.

Nyilt-tér. *)

ARNHEIM S. J.

os. és kir. udvari szállító.

Pénzszekrény és tressorgyár

Budapest. Gyár: Árbocz-utca 3.

o o (Váczi-ut mentén.) o o

Mintaraktár: V., Erzsébet-tér 17. szám a.

Tüz-, betörés- és thermitbiztos pénzszekrények, páncélszekrények, páncélszobák. Tüzmentes könyv- és okmányszekrények. o o o o Safe Depositok.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kikötőnk forgalma.

Erkezett:

November 9-én.

Kirkfield, angol lobogó alatt, tonnatartalma 2291, kapitány Watson, Calcuttából.

Indult:

November 8-án.

Slavonia, angol lobogó alatt, tonnatartalma 6725, kapitány Taylor, New-Yorkba.

Perseveranza, osztrák lobogó alatt, tonnatartalma 2244, kapitány Straulino, Triesztbe.

Tisza, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 708, kapitány Tuchtan, Triesztbe.

Mátyás király, magyar lobogó alatt, tonnatartalma 944, kapitány Randich, Valenciába.

Adria

magyar királyi tengerhajózási részvény-társaság tengeri forgalma.

Erkezett:

Andrássy november 10-én Genuába Nápolyból.

Lederer Sándor november 10-én Triesztbe Valenciából.

Zichy november 8-án Oportóba Fiuméből.

Indult:

Arad november 5-én Cardiffból Valenciába.

Árpád november 7-én Messinából Cataniába.

Balaton november 10-én Fiuméből Antwerpenbe.

Nagy Lajos november 10-én Fiuméből Santosba.

Szapáry november 10-én Algirből Oranba.

Szent László november 9-én Cataniából Mal-tába.

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovács Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

„Unio” könyvnyomdai műintézet.

Fiatal irodai hivatalnok

ki a magyar nyelvet szóban és írásban bírja és olaszul is folyékonyan beszél, 70—80 korona havi fizetéssel azonnal felvétetik. Megfelelő esetben fix fizetésén felül havi 25—30 korona mellékjövedemre is szert tehet. Ajánlatok «T. 1200» alatt «A Tengerpart» kiadóhivatalához czimzendők.

A Monarchia

Elsőrangú

Czementgyárainak

kizárólagos elárusítói Horvát-Szlavonország és Fiume részére

BRAUN BERNARDO ÉS TÁRSA

FIUME

Telefon 528. sz. — Sürgőnyezim: Bernardo-Fiume.
Elismert kitünőségű **Portland- és Roman-czement** szállítása a mai piacon áron alul.

Építőmestereket
Beton- építővállalkozókat
Czementáru-gyárosokat és
Építőanyag - kereskedőket

saját érdekükben kérjük, hogy jövő évi szükségletük beszerzése előtt várják be őszi látogatásunkat, minthogy módunkban lesz 1906-ra **rendkívül kedvező kitételeket** felajánlani.

Ezennel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy

Mészáros és hentes üzletemben

mindennap friss füstölt hús és kolbász, magyar szalámi, debreceni kolbász, májas és véres hurka, tormás virstli, disznósajt, paprikás és füstölt szalonna, szafaládé és egyéb hentesárú a legjobb minőségben kapható. Husneműimhez csak a városi vághidon hatósági felügyelet alatt leölt állatok husát használom.

A füstölt hús és kolbászneműek üzletemben készülnek.

BACCARCICH CARLO
Óváros — Piazza delle Erbe — a városi torony alatt.

Előfizetések és Hirdetések

„A Tengerpart”

kiadóhivatalához

Adria Palota, Riva Szápary
czimzendők.

! Őszi és téli ujdonságok !

Szalonszőnyegek, szőnyegek háló- és ebédlőszobák számára, csipke- és szövetfüggönyök, prémek, asztal- és ágyterítő garnitúrák

nagy választékban és közismert olcsó árakban
egyedül **WEISS M. cégnél** kaphatók.

FIUME, Corso II. — TRIEST, Corso 9.

A legmodernebb kézműárak, férfi- és női ruhaszövetek, selyem, bársony, butorszövet, kész fehérnemű, keztük, csipkeárak, szőnyegek, nyakravalók és mindennemű disztárgyak eladása.

➡ Szabott árak! ➡ Szabott árak! ➡

Mengasszonyi kelengyék a legolcsóbb árban szállítatnak.

MAGYAROK OTTHONA !

Rosenthal Lipót -- Fiume

AZ ADAMICHTÉREN.

Játék, pipere, japán és kagyló árak, bőrönd és utikosár raktár

10 KÉPES LEVELEZŐ-LAP 20 KRAJCZÁR

Kiadó lakás.

A város központjában, 3 szobás lakás minden mellékhelyiséggel, kilátással a tengerre **azonnal** kiadó. Czim Via Adria, Zmaič ház, II. em. jobbra.

Sárkány S. Bankháza

Telefon 80—89. BUDAPEST, VI., Ó-UTCZA 6. Telefon 80—89.

a magyar kir. szab. Osztálysorsjáték főárusítója.

Sürgőnyezim: Sárkányék Budapest.

Folyó számla: Pesti magyar kereskedelmi banknál és a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasbb pénzkölcsönt nyujtok sorsjegyekre és értékpapírokra, bárhol elzalogosított sorsjegyeket saját pénzemmel kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölcsön részletekben is visszafizethető.

Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámítolom és könnyen törleszhető váltó és személyhitelt nyujtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölcsönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatok.

Semmiféle **előleges jutalékot nem kérek** ugyszintén minden levelet, válasz-bélyeg nélkül is, rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. BANKHÁZA

BUDAPEST, VI., Ó-UTCZA 6.

25 év óta törvényeszkileg bejegyzett czeg.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-ső osztályu sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztosítom, minden nyereményt azonnal kifizetek.

A következő szerencse számokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménynyel még lettek kisorsolva:

2979	12128	12958	16065	85788	44596
51825	58762	80847	99191	101580	105655

Kivágandó

Megrendelő-lap. — **SÁRKÁNY S. bankháza Budapest, VI., Ó-utca 6.**

Megrendelem önöknél a _____ számú: egész — fél — negyed — nyolczad sorsjegyet és ennek árát _____ postautalványnyal küldöm.

A nem kívántat tessék áthuzni.

kérem utánvenni.

Név: _____

Lakhely, u. p. _____